

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Ивайло Лозанов,
докторант в катедра „Археология“ при ИФ на СУ „Св. Климент Охридски“

Дисертационния труд на Ивайло Лозанов е озаглавен „Град и територия в Югоизточна Тракия: 148 пр. Хр. – 46 г.“ и е посветен на историята на един обособен регион от територията на древна Тракия през късната елинистическа епоха. Териториалните граници на изследването са избрани преднамерено, но твърде условно, и дори бих казала дискуссионно по отношение на ограниченията на север, независимо че логиката на този избор е аргументирана още в увода (част I). Хронологическите рамки произтичат от важни исторически събития и не предизвикват възражение.

Изследването е комплексно, с преобладаващ историко-извороведски анализ, като авторът демонстрира както отлични познания върху съвременната историография и античните писмени свидетелства, така и умения за оригинално тълкуване на съществуващите извори.

Втората част е посветена на изворовата база и включва представяне на античните тестове и епиграфските паметници. Сведенията за Югоизточна Тракия и свързаните с нея исторически събития са разгледани през призмата на текст-критичния анализ, използван професионално и резултатно като основен метод в цялата работата.

Третата част е най-обширна и представлява историческа реконструкция на различни етапи и аспекти от политическото развитие и управлението на избрания ареал от югоизточна Тракия през изследвания период. В нея Ивайло Лозанов предлага исторически разказ (наречен от него „очерк“), често базиран на собствени виждания и идеи за териториалното и административното устройство, за политическия живот.

Особено приноси в тази глава са личните наблюдения на автора върху монетите на тракийския владетел Мостис, върху тяхната иконография и хронология.

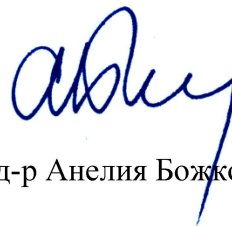
Акцентът в изследването е синтезиран в четвъртата част, озаглавена „Градове и територии“. В нея са обобщени всички налични свидетелства за топографията, административната уредба, историческата съдба, монетосеченето и градската територия на известните селища в избрания регион, разгледани в последователен порядък. Текстът е изчерпателен и наситен с информация. Въпреки очевидната разнородност на съществуващите данни обаче, той оставя известно впечатление за липса на баланс при избора и анализа на отделните градски единици.

В заключението (част V) са резюмирани резултатите от анализа на градските структури, отчетени са редица закономерности и специфики.

Археологическите свидетелства по темата на дисертацията са оскъдни, поради което те не са изведени като основен субект на изследователски интерес. Този факт повишава стойността на новите археологически открития по българското южно Черноморие, на които Ивайло Лозанов посвещава подобаващо внимание. Въз основа на достъпните данни, авторът прави интересни обобщения върху характеристиката на обектите при Бродилово, Синеморец и Приморско, откривайки общи за тях закономерности. Оригиналната идея за връзката на обектите с военностратегически цели заслужава специално внимание и се споделя от други учени.

Наред с убедителните наблюдения и изводи, работата съдържа и твърдения, които могат да се оспорват. Такава например е идеята за връзката между загиването на селищните единици при Бродилово, Синеморец и Приморско с Митридатовите войни. Това е спорно заради хронологията на обектите, чиито нумизматичен, а и керамичен материал достига със сигурност поне до средата на I в. пр. Хр. Твърдението, че пергамската керамика добива широко разпространение в югоизточна Тракия заради владенията на Аталидите методически не е издържано; пергамските керамични изделия се радват на специален интерес от страна на потребители в източнотръшкия ареал и Черноморската зона още в III в. пр. Хр. и се свързват с тенденциите в средиземноморската търговия на далечни разстояния през напредналата и късната елинистическа епоха.

Въз основа на несъмнените достойнства и приноси на представения труд считам, че той отговаря на изискванията и на Ивайло Лозанов може да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Доц. д-р Анелия Божкова